

SERİ B

CİLT X

SAYI 2

1960

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ORMAN FAKÜLTESİ
ORMAN İKTİSADİ VE İNŞAAT ENSTİTUSU
/ 1960

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

ORMAN FAKÜLTESİ DERGİSİ

KALKINAN MEMLEKETLERİN BÜNYE MESELELERİNE MİSÂL OLARAK TÜRKİYE

Yazan

Prof. Dr. Dr. H. C. Fritz Baade, KİEL

Çeviren

Dr. Selman USLU

Türkiye'nin bünyevi meseleleri aşağıdaki realitelerle dikkati çekmektedir;

1 — Türkiye'nin nüfus miktarı eskiye nisbetle çok daha süratle artmaktadır. Nüfusun bu şekilde hızla yükselişini, doğum nisbetinin artışından ziyade ölüm nisbetinin hissedilir bir şekilde azalmasında aramak icap eder. İkinciye misal olarak sıtma ile yapılan başarılı mücadele ve çocuk ölümünün gerilemesi gösterilebilir.

2 — Türkiye, gerek zirai istihsal ve gerekse nüfusun artışına paralel olarak aynı tempo ile artan gıda ihtiyacını karşılamak bakımından büyük bir müşkülât çekmektedir. 1951, 1952 ve 1953 senelerinde bir birini takiben çok iyi mahsül alınması üzerine, istihsalın nüfustan daha süratle artacağı ve hububat ihtiyacının Türk ticaret blâncosunda devamlı olarak aktif bir yer alacağı zannedilmişti. Fakat kurak seneler sebebiyle istihsalde bir gerileme husûle geldi. Bugün gıda maddeleri istihsalinin, nüfusun artış temposuna erişemediği tamamen bilinen bir hakikattir. Türkiye aradaki bu açığı Amerikan yardımları ile kapatmak durumundadır.

3 — Türkiye'de basit tedbirlerle ziraata tahsis edilebilecek hiç bir rezerve toprak mevcut değildir. Bunun tamamen aksine olarak son senelerde pek fazla kurak step mer'aları sürülmüştür. Sürülen sahalardan 16 milyon hektardan 24 milyon hektara yükselmiştir ki, bu sahalardan çok kurak ve ekseriya mail yerlerde bulunan step mer'alarının aleyhine olarak kazanılmıştır. Pek tabii bu, acı neticeler doğurmuştur. Sürülmüş olan sahalardan su ve rüzgâr erozyonu ile kullanılmaz hale gelmekte, geriye kalan mer'a sahalardan ise artan hayvan miktarını besleyememektedir. Diğer taraftan mevcut mer'alarda aşırı otlatma sebebiyle erozyon âfeti baş göstermiştir. Elde mevcut, zaten az verimli olan toprakların bir kaç sene gibi kısa bir müddet içinde tamamen taşınmasına sür'atle mâni olmak icap eder. Türkiye'de ziraat sahalarının genişletilmesi için elde bir imkân yoktur, toprak muhafazası bakımından bunların da tahdit edilmesi mecburiyeti vardır.

4 — Türkiye'nin beslenme dâvası daha fazla toprağın sürülmesi suretiyle halledilemediğine göre, istihsalin artırılması, sulama tesislerinin tevsi edilmesi mümkün olabilir. Sulanması icap eden sahalardan, şimdiye kadar plânlaştırılmış olanlardan daha fazla olmalıdır. Sulamanın islâh edilmek suretiyle daha fazla istifade edilir hale sokulması meselesi son derece mühimdir. Türkiye de, İspanya ve güney

İtalya'da tatbik edildiği gibi tam bir sulamaya geçmek zorundadır. Bunun için önce sulanacak arazinin istimlak edilmesi, büyük makinelerle teraslama yapılması, lüzumlu yerlerin tesviye edilmesi icap eder. Barajdan alınacak suların beton sulama şebekesi ile tarlalara gönderilmesi ve sulanan arazideki çiftçiye, en yüksek hasılatı verebilecek mahsülü ekmesi ve buna en uygun bir teknik tatbik etmesi için, lüzumlu bilgi verilmelidir. Fakat bunların hepsi, memleketin temel yapısında büyük yatırımları icap ettirir.

5 — Türkiye ziraatı işçi ile işba halinde bulunmakta ve ziraatla meşgul 9 milyon köylünün en az 2 milyonu bir fazlalık teşkil etmektedir. Bundan başka senede 200.000 kadar genç vatani vazifelerinden köylerine dönmekte ve bunlar da faydalı bir fonksiyon görememektedirler.

Türkiye hakkındaki FAO raporları bu realiteleri aşağıdaki şekilde hülâsa etmektedir;

Fazlalık teşkil edenler memleket ziraatında hemen hiç bir fayda sağlamamaktadır. Bunlar, aksine olarak sürülmemesi lâzım gelen yerlerin, zaruri olarak sürülüp ekilmesini, ve böylece toprak taşınması tehlikesini arttırmakta, stepelerde aşırı hayvan olatmasını intaç etmekte, ormanların yakılarak mer'aya tahvil edilmelerine sebep olmaktadır.

Bunun için fazlalık teşkil eden bu insanların köylerden uzaklaştırılması meselesi, Türkiyedeki bünyevi buhranın izalesi alanında tatbik edilecek her programın lüzumlu bir uzvunu teşkil etmektedir.

Türkiye'deki iktisat politikası ve plânlamanın ana hatlarını, ziraat haricindeki artan bütün işçilere bir meşguliyet bulunması dâvası teşkil etmektedir.

Türkiye nüfusu 1975 senesine kadar 26 milyondan 40 milyona yükselecektir. Sanatla işteğal edenlerin sayısı bugün için 11-12 milyon olup, bunun 9-9,5 milyonu ziraatla meşgul olmaktadır. Bu mikdar 1975 senesinde en az 18 milyona yükselecektir. İşte artan bu nüfusa ziraat haricinde bir meşgale bulmak icap edecektir. Bu yapılmadığı takdirde, ziraatte bugün için mevcut olan tehlike ilerde daha da artacaktır. Bu hal, kısaca, şimdiye kadar her şeyin üstünde gelen ve plânlaştırılmış sanayileşme programını ifade etmektedir.

6 — Ziraatte ve ziraat haricindeki çalışmaları verimli bir hale getirebilmek için kültür seviyesinin süratle yükseltilmesi lâzımdır. Cehaletin tamamen kökünün kurutulması ve umumi kültür temeli üzerine zirai teknik ve sınaî meslek bilgilerinin geniş ölçüde geliştirilmesi zaruridir. Büyük işçi ordusunun subaylarını yetiştirmek için bu yapıyı çok iyi bir Üniversite kültüründen müteşekkl bir temelle sağlamlaştırmak lâzımdır.

7 — Köylerdeki açıkta kalan işsizler seferber edilmeli ve aktif bir hale sokulmalıdır. Bunlardan ön plânda, erozyonla mücadele, toprak muhafazası ve sulama sisteminin süratle yapılması gibi ziraatin temel yapısını teşkil eden acil işlerin yürütülmesi için ayrılan büyük yatırımların tatbikatında istifade edilmelidir.

Devlet bütçesi, milli savunmanın verdiği ağır yük dolayısı ile bu yatırımları karşılayacak durumda değildir. Bu işlerin finansmanı iki kaynaktan yapılmalıdır; dış yardımların külliyetli şekilde arttırılması (fakat bu yardımlar kredi şeklinde değil para şeklinde olmalıdır), ve askeri bir organizasyon tarafından bu işlerin mükellefiyet şeklinde yürütülmesi.

Türkiye'nin bünyevi meselelerinin karakterize eden bu yedi hakikat, bilhassa komünist blok'a komşu olan ve gelişen diğer memleketler için de caridir.

Dünya nüfusu 2,7 milyar olup bu kıt'alara göre şu şekilde dağılmaktadır :

1 milyar insan komünist blokda yaşamaktadır (S. S. C. B., Komünist Çin, Kuzey Kore, Kuzey Vietnam, Doğu Avrupa Demokrat Birlikleri).

1 milyar insan gelişen memleketlerde yaşamakta olup bunun 0.75 milyarı Komünist bloka komşu bulunan kuşak içersinde, hususiyile, Türkiye'de orta Şark memleketleri, Pakistan, Hindistan, Endonezya, Formoza ve Güney Kore'ye kadar uzanmaktadır.

0,7-0,8 milyar insan da az veya çok sanayileşmiş istihsalin daha ziyade hususi teşebbüslerde bulunduğu memleketler, kuzey Amerika ve batı Avrupa'da yaşamaktadır.

2000 senesine kadar bu yukarkı durum mühim nisbette değişecek ve nüfus 6 milyara yaklaşacaktır. Buna göre 2,5 milyar insan bugünkü komünist bloka, 2,5 milyar insan bugünkü gelişen memleketlere, bir milyar insanda sanayileşmiş memleketlere düşecektir.

Bizi, yakın gelecekte yirminci asırdan ayıracak olan bir kaç on sene içinde dünyanın gelişmesi muvacehesinde son derece mühim olan hususlar arasında aşağıdaki realiteler zikredilebilir :

Nüfusu bugün 1 milyar, gelecekte 2,5 milyara yükselecek olan gelişen memleketlerde iktisadi kalkınma yolları bulunmalı, hususiyile ziraat dışında artan bütün iş gücü faydalı ve yüksek istihsalı mümkün kılacak hale getirilmelidir.

Zirai istihsal, nüfusun çoğalışı nisbetinde değil bunu açacak şekilde artırılmalıdır. Bu hususlar, iktisadi bünyesi yukarıda yedi madde halinde belirtilen Türkiye için olduğu gibi diğer memleketler için de zaruri bir kalkınma şartıdır. Türkiye'de bu mesele halledildiği takdirde yani iş gücü fazlasının bir çalışma mükellefiyeti ile organize edilmesi ve memleket temel yapısının düzenlenmesinde başarılı bir şekilde tatbiki ve sağlamlaştırılmış olan bu temeller üzerinde geniş ölçüde sanayileşmeye gidilmesi ile Türkiye için en mühim bir iş gerçekleştirilmiş olacaktır. Türkiye'de bu şekil tedbirlerle sağlanacak başarı, komünist blokun etrafında ki kalkınan diğer bütün memleketler için, bunun yegâne bir kurtuluş yolu olduğunu, aksi halde komünist sistemi kabul etmeleri lâzım geldiğini gösterecektir. Son söz olarak «Topraklarını aldatan bizzat kendini aldatmış olur».